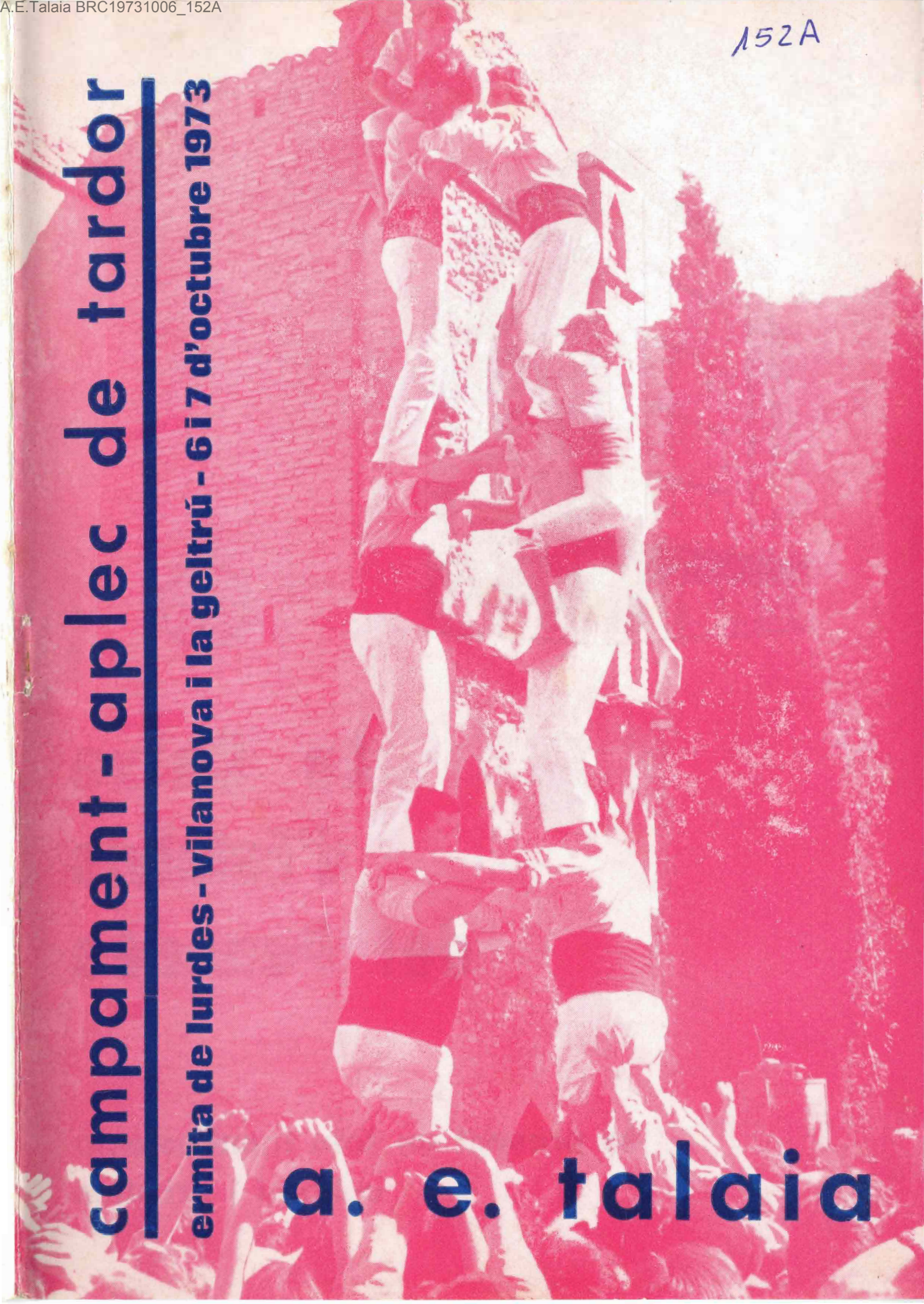

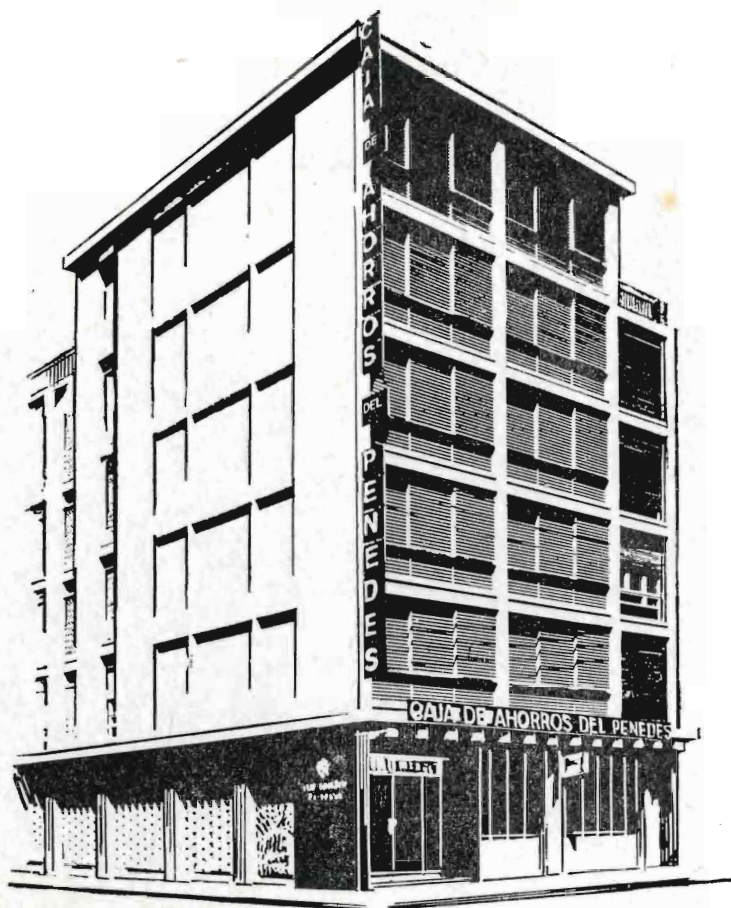
campament - aplec de tardor

ermita de lurdes - vilanova i la geltrú - 6 i 7 d'octubre 1973

a. e. talaia

La Caixa d'Estalvis del Penedès

**és present en tota manifestació
cultural i artística**

agrupació excursionista talaia

vilanova i la geltrú
c/. anselm clavé, 3 - tel. 893 12 57

SECCIONS:

MUNTANYA
CULTURA
FOTOGRAFICA
ESQUI
AMICS DE LA SARDANA
GRUP ESPELEO TALAIA
GRUP ESCALADA I ALTA MUNTANYA

ADHERITS A:

Federació Catalana Muntanyisme
Federació Catalana d'Esquí
Associació Espanyola de Camping
i Caravaning
Comité Regional d'Exploracions
Subterrànies

Salutació

Poca cosa més puc dir-vos als qui veniu a aquest Campament-Aplec que no s'hagi dit altres anys: "Benvinguts, diada de germanor, alegria, Natura, convivència, etc.". Doncs bé, tot això s'està convertint en un tòpic. Molts dels qui venen han confòs els termes i els emmascaren amb barroeria, egoisme, falta de civisme i un massa llarg etcetera que no cal enomenar. El fet que un Campament s'hagi traduït en un Aplec ha estat perquè el nostre esforç es dirigia a que els nostres conciutadans, que esporàdicament surten a la muntanya, en una diada com la d'avui es puguin reunir bé sota les tendes o bé fent-se les mans en una rotllana de sardanes.

Ajudem-nos tots! Que aquests brots d'incultura que dissortadament es reproduïxen, es puguin eliminar d'una vegada, i que aquests amics i visitants, l'any vinent tornin, si cap, més entusiasmats i amb més ganes de celebrar el que per tots nosaltres ha d'ésser un jorn pletòric de goig i companyonia.

JOSEP BLANES

President de l' A. E. TALAIA

IV CONCURS DE DIBUIX RAPID

(Infantil i Jovenil)

que serà desenvolupat durant el Campament-Aplec de Tardor a l'Ermita de Lurdes, el dia 8 d'octubre.

B A S E S

1.ª— PARTICIPANTS: Tots els nens i nenes i joves, compresos entre 6 i 18 anys. Seran formats 3 grups: de 6 a 10 anys; d'11 a 14 i de 15 a 18.

2.ª— INSCRIPCIO: A la Secretaria de l'Aplec, situada en el local anexe a l'Ermita. Els participants seran portadors de llapis i goma. El paper, timbrat, i altres estris necessaris, seran facilitats per l'organització.

3.ª— TEMES: Versaran sobre l'Ermita, la natura circumdant o qualsevol aspecte del Campament-Aplec.

4.ª— PLAÇ: L'entrega de paper i estris serà efectuada puntualment a les 10 del matí. A les 11 també puntualment, els participants lliuraran els treballs a la Secretaria.

5.ª— JURAT: Serà format per membres de solvència artística, els quals deliberaran immediatament després de la recepció dels dibuixos.

6.ª— PREMIS: N'hi haurà per als tres primers classificats de cada grup.

7.ª— EXPOSICIO: Després de la deliberació del Jurat, els treballs seran exposats al públic.

8.ª— IMPREVISTOS: Qualsevol circumstància que no pugui ésser prevista en aquestes Bases serà resolta per la Comisió organitzadora del Concurs.

● Notes d'interés

Poden fer-se les inscripcions per les tendes al nostre estatge social fins el dia 4 d'octubre.

Queda totalment prohibit dins el Campament fer FOC DE LLENYA.

No serà permesa la penetració de cap mena de vehicles dins el Campament. Serà habilitat un aparcament, degudament senyalitzat.

Es facilitarà palla als acampadors proveïts de màrfegues, així com també es donaran bosses per les deixalles.

No es permetrà pernoctar dins l'ermita.

Hi haurà servei de vi i refrescos.

Aigua potable a la font, a 50 mts. del Campament.

El servei sanitari del Campament serà a càrrec de la Creu Roja.

El servei d'informació serà a càrrec de tots els membres de l'organització.

Podran adquirir-se goigs de la Mare de Déu de Lurdes al preu de 5 pessetes. l'exemplar.

Cal respectar el lloc on es troba el campament, no trencant arbres o plantes, ni llançant llaunes, papers o qualsevol altre objecte.

Collaboreu en els actes que es realitzin, especialment en el Foc de Camp, per al qual es farà la inscripció prèvia.

Un cop finalitzat el Foc de Camp, hom haurà de fer un SILENCI RIGUROS.

L'organització es reserva el dret de plegar la tenda dels qui facin xirinola i foragitar-los.

Programa d'Actes

DISSABTE, DIA 6

A LES 19.— OBERTURA OFICIAL DEL CAMPAMENT-APLEC. HISSADA DE BANDERES I GALLARDETS.

A LES 22.— FOC DE CAMP.

A LA 1.— SILENCI ABSOLUT.

DIUMENGE, DIA 7

A LES 7.— AUTOCARS ANADA. SORTIDA DE LA RAMBLA SAMA DAVANT DEL GRUP ESCOLAR.

A LES 7'30.— JOIOS DESPERTAR. NO S'ADMETEN PROTESTES.

A LES 8.— IX CROSS TALAIA, VILANOVA - CIM TALAIA - LURDES.

A LES 8'45.— CROSS INFANTIL.

A LES 9.— SANTA MISSA A L'ERMITA.

A LES 9'30.— GINKAMA FEMENINA I MASCULINA.

A LES 10.— IV CONCURS DE DIBUIX RAPID (INFANTIL I JOVENIL).

A LES 10'30.— GRAN AUDICIO DE SARDANES. COBLA SITGETANA. PATROCINADA PER LA CAIXA D'ESTALVIS DEL PENEDES.

A LES 12.— ACTUACIO DE LA COLLA DE CASTELLERS "BORDEGASSOS DE VILANOVA" QUE AIXECARAN ELS SEUS PILARS, TORRES I CASTELLS.

A LES 13'30.— REPARTIMENT DE PREMIS DEL CROSS, GINKAMA I CONCURS DE DIBUIX RAPID.

A LES 15'30.— JOCS INFANTILS. (XOCOLATADA, TRENCAR L'OLLA, CARRERES DE SACS).

A LES 18.— CLAUSURA DEL CAMPAMENT-APLEC I CANT DELS ADEUS.

A LES 18'30 AUTOCARS DE TORNADA.

Defensa de la Natura

Se'n parla molt. A ratxades. Quan convé. O quan algú es desensopeix. O quan hi ha un fet sobresortint. Quan hom vol fer una Urbanització al Montseny o a Aigües Tortes. De llàgrimes sobre la nostra ex-Costa Brava se n'han llançat! Però ja és inútil. Hi ha molta gent que hi ha fet l'agost (i tots els mesos de l'any). Han destrossant cales, han fet brunzir la serra, tallant pins, han modificat l'estructura que des de milions d'anys hi havia donat la natura. Tot es fa als nassos de tots, tothom, queixant-se'n, però ningú, amb poder per fer-hi res. Es una cosa que dóna molt a pensar. Quanta mà negra no hi deu haver! Mentrestant, el poble es veu impossibilitat, menor d'edat com és, de dir la seva repulsa.

Sí; la natura ha d'ésser salvada. De la natura, com de tot el que és al servei de l'home, ens n'hem de servir, per el millor profit de l'home, però hi ha coses, hi ha parcel·les de la natura, que són llegat universal, que són una deixa sagrada per a l'especie humana, i no hi ha dret que una generació, perquè té més gosadia, perquè és més "espavilada" que una altra, s'ho faci seu, s'ho pategi. Com si rera nostre no haguessin de venir els nostres fills i llurs néts, fins a milers de generacions! A casa nostra mateix, al cor del Pirineu, hi ha paisatges, arbredes, rius, fonts, que no és possible que siguin triturats. Tot el que l'home pugui fer allí, no aconseguirà, ni de bon tros, l'harmonia que hi ha proporcionat la natura, a través de mil·lenis.

Hem de defensar la natura amb tot el que estigui al nostre abast. Moltes vegades, com a particulars, hi podem ben poca cosa. Com a entitats culturals i excursionistes, ja hi podem més. L'experiència ens ho diu en atropells que ha impedit no fa gaire el Centre Excursionista de Catalunya i d'altres. Però sempre que parlem de defensar la natura pensem en el que fan o desfan els grossos, els que manegen les cireres, en els que es posen allà on no els demanen, però que s'hi posen per treure'n suc del millor. Però hi ha una defensa de la natura que és al nostre abast, que depèn només de nosaltres, de la qual som els únics responsables. I d'aquesta se'n parla poc, per no dir gens. I si som nets de pecat, en el poc, que és tan estès, no podem llençar pedres contra els que pequen en el molt, que és reduït.

Si quan —els que siguin— van d'excursió i van deixant rastre per allà on passen, dels propis papers, llaunes, pots de llet, ampolles de cervesa, i escampen vidres d'una garrafa perquè els ha passat pel cap de fer diana, i tiren pedres i plàstics als estanys i a les fonts, i reventen portes de masies solitàries i esbotzen els ninxols dels cementiris que hi ha al cim d'una muntanya i escampen els ossos dels seus morts, llavors aquests, a llur manera, contribueixen poderosament a l'atac a la natura, molt més del que puguin fer-ho aquells. Avui, és clar, amb tant de cotxe com hi ha, són molts els qui —i per molts anys!— poden anar a dinar a una font, arribar-se a uns indrets que mai no haurien conegut ni imaginat. Però els mitjans de difusió haurien d'ensenyar a tota aquesta gent de la manera com s'ha de comportar, que els vianants no s'han d'ensinistrar només quan estan enmig del tumult esgarriós de la ciutat, sinó, sempre, perquè sempre poden ésser portadors de vida o de mort. I la natura, quan molta d'aquesta gent passa a frec d'ella, en sofreix i es queixa.

Em vénen a la memòria uns fets que ho il·lustren prou, que ho condensen. I com aquests n'hi ha centenars, a milers. Són molts els que podrien contribuir a la biografia monumental, tristíssima, d'una gent deixada, bruta, insulsa i apàtica.

Un col·legi, un d'aquests que se les donen d'actius —i tant!—, d'actuals —això, no!—, de pedagogia moderna, que tot el del passat ho passen pel colador, van anar de campament. Es van estar tot un meset a una bella pineda, espaiosa, suculent, amb aigua a desdir, amb una bassa per banyar-se. Eren una cinquantena de nens. Van muntar les tendes; una d'elles, dedicada a biblioteca. Tot es feia bé, allí. Les mestres eren unes noïetes joves. Tenien un servei de cuina estupendo. Tot estava a punt. Del profit escolar o humanístic d'aquella estada, no en responc, perquè no ho sé. Del que sí responc és que el propietari d'aquell bosc els va dir que, donat que era per a una escola, i era de profit d'uns nens, els donava permís per instal·lar-s'hi. Amb una condició: que respectessin els arbres i que ho deixessin tot tal com ho havien trobat.

Què m'has dit? Si no els ho arriben a dir, incendien el bosc, que ara es porta tant. La primera cosa que van fer va ser construir un Fort. Un Fort, al natural, amb tots els seus ets i uts. I estava molt ben fet. Per tal que els nens juguessin van aniquilar una bona colla de pins —trenta o quaranta— que ja estaven a la meitat de la seva vida. I tots tan contents! Feien obra pedagògica! La bassa, que estava molt bé, encimentada, amb aigua neta, entrant i sortint, fresca, àmplia, on es banyaven els nens, va quedar materialment plena de rocs, de canyes, de diaris, de sacs de plàstic. Una delícia! Les senyoretes no ho veien. I el dia que van marxar, que van plegar veles, que ja havien educat prou aquells nens, els cuiners van deixar un autèntic magatzem de porqueria, caixes, ampolles de xampany, ampolles de plàstic, papers, cartrons arrugats dels ous, etc. Les deixalles van crear un mosquer infernal que, poèticament, sobrevolava, amorosint l'espai, embaumant-lo. Em fa l'efecte que les mestres, zeloses, devien arribar a casa seva, quan es va acabar el campament, cansades, però contentes de la tasca acomplerta. El que no van escoltar van ser els renecs d'aquell pagès ni van veure les seves mirades i els seus gestos d'odi quan va veure l'extermini que li havien fet i el nodrimer que li havien deixat. La resolució va ésser una, molt esqüeta: no deixaré el bosc mai més a ningú.

Un altre cas és el d'un grup d'escoltes. Van anar a un lloc ideal per acampar. Al costat d'una font, amb un doll més gruixut que el puny, al mig d'un avetar magestuós. Un amic d'ells va respondre de llur actitud digna davant els pagesos d'un mas que hi ha allí, a prop, a fi que els deixessin instal·lar. Aquests pagesos són amables, acollidors, servicials. A la primera matinada, al cap de poques hores, encara la claror de l'alba no imperava del tot, se'n van anar a una taula de fasolets que hi havia, sota el mas, en una obaga, i la van liquidar materialment tota, perquè van pensar, pobrissons, que en farien una bona dinada. Quan aquella bona gent se'n van adonar, no s'ho creien. Resolució: Mai més no permetrem que cap excursionista faci parada i fonda entre nosaltres.

I un altre encara. Uns excursionistes van demanar permís a un rector d'una Parròquia pirinenca per dormir dintre d'una ermita, situada a un cim, posada sota la salvaguarda d'aquell sacerdot. Com que a mitja nit van notar fred, no se'ls acudí res més que estellar un banc i cremar-lo. Els seus cosso reaccionaren la mar de bé al redós d'aquell foc i d'aquell caliu tan insospitats.

On es pot anar amb gent així?

Jo mateix, fa poc, anant d'excursió amb una colla d'amics, vaig ésser testimoni de l'odi que hem sabut crear a la gent del camp. Ens vam apropar a una masia. Anàvem assedegats. Al pagès, a l'entrada de la casa, que estava preparant la màquina per ensulfatar, li vam demanar, després de saludar-lo, si ens donaria una mica d'aigua, i, mirant-nos primer d'esquitllentes, i després de fit a fit, bramulà, imperiosament, enèrgic, sec: "NO; no n'hi ha d'aigua aquí!" Vam quedar un moment sense saber què fer ni què dir. L'home —es veia que li feia mal el cor aquell "no"— va respondre: "Es que ja n'estem tips de la gent de ciutat! Aquí, a dues passes hi ha una Urbanització, i sempre que s'acosten és per fer-nos mal, per trepinar-nos totes les plantes de l'hort " A la fi, potser perquè va comprendre que anàvem de camí, amb motxilles, ens va pouar aigua de la cisterna. I, tots moixos, amb

el cap una mica cot, ens vam acomiadar, perquè nosaltres teníem ben present que també érem "gent de ciutat". Es lamentable, és trist!

I tots fariem igualment. Perquè tots som molt generosos amb les coses dels altres, però, avars, exigents i rabiüts amb les nostres.

Sí, sí; hem d'urgir la defensa de la natura que té el nostre país. Catalunya té una bellesa gran, com el que més. No cal sortir de casa per extasiar-se, per dir: "Oh, ah!" i després poder-ho contar als amics. Hem de fer sentir la nostra veu cada vegada que un acte contra la natura s'hagi de cometre, i ajuntar la nostra a la dels altres. El país és nostre. No és de cap autoritat, que avui hi ha uns i demà, uns altres. Ni de cap pobret ric. El país, en els llocs que ens han arribat tan verges i tan bells com van sortir de la mà del Creador, l'hem de llegar en el mateix estat de bellesa als qui ens succeïran. Bé, però això no és tot. Es que de llocs ideals només n'hi ha uns pocs, uns de determinats. Però de llocs on nosaltres puguem gaudir d'unes hores de pau, de companyonatge, n'hi ha a milers. I d'aquests, sí que som nosaltres els responsables. A vegades entrariem a un bosc, a dinar, a fer-hi una sentada, i us n'heu d'allunyar perquè fa pudor i fàstic. I si veieu un acte d'aquests, de deixadesa, de brutícia, de grolleria, no us atreviu gaire a acusar els qui ho fan, perquè us diran la lliçó del porc, perquè, ves, ells són una gent com cal, que saben el que es fan, que ningú no els ha de donar normes. Aquí és on, nosaltres, particularment, els excursionistes i tots els qui estimem el país, podem donar fe del nostre civisme, de la nostra cultura. Si molta gent ens contemplés en una actitud diametralment oposada a la seva, ja els hauríem prestat un bon servei. I n'hi ha tantes d'actituds bones a adoptar!

Tant d'interès que hi ha a recordar les normes de circulació de vehicles! Deu ésser per quedar bé, per tants interessos creats de la indústria, de la societat de consum. Però, en canvi, ajudar l'home a saber comportar-se com a tal, a estimar els nostres boscos i llocs que ell freqüenta, a pensar que ell mateix un altre dia hi tornarà, que els civisme comença per aquí; de tot això, res. Es que això no dóna pessetes.

Veritablement, l'home està en edat cavernària. El progrés només és tècnic, però l'autèntic progrés, que ha de raure dintre del mateix home, fa figa. Fins i tot en aquests detalls, petits, elementals, però bàsics, està destruïnt-se ell mateix. Per allà on passa deixa rastre del que ell porta, del que ell és: antihumanitat. L'enemic pitjor del home no és ningú més que ell mateix. Ell, que demostra amb fets, que no és apte per a la convivència, per al diàleg. El detritus moral del món, que te'l trobes a cada cantonada de les ciutats, ara s'ha estès fins a les pinedes. Hem acabat per ni saber tenir l'elegància d'endreçar-nos, per ni saber tenir l'art del fingiment. Som bruts per dins i per fora. La natura, si pogués parlar —ves a saber si no parla, o si som nosaltres que no entenem el seu llenguatge— diria el fàstic que sent quan l'home la va a embrutar, a enlletgir, a profanar. Potser, si ho poguéssim veure, o ens en sabéssim adonar, ens cerciorariem que els arbres, amb la seva ànima tan senzilla, acostumada a rebre els millors dons, amb la seva fortalesa, es giren d'esquena, esgarriats, vomitant, maleint.

XAVIER GARCIA

Els Bordegassos hi tornem

Sí, aquest any una altra vegada, enmig de tota aquesta gaubança despreocupada i aire festiu del nostre Aplec de Tardor, s'enlairaran, al migdia, al so tremolós de la gralla, els castells d'Els Bordagassos.

Ja ha passat un any des d'aquell darrer Campament-Aplec de Tardor, en el que per primera vegada participava una colla de castellers, i era una colla molt jove, la més benjamina de totes, nascuda a la nostra Vilanova feia només sis mesos, una colla de gent jove, optimista i il·lusionada que en aquesta curta existència ja era per tots coneguda i s'havia guanyat la simpatia d'allà on anava, una colla que feia només set dies havia participat al concurs de Tarragona, al costat de set colles més, algunes d'anomenada i mb gran tradició, que veien en la vilanovina tot un seguit de prometedores possibilitats. Avui, dotze mesos després, tornen els Bordegassos, mentres es preparen per un altre concurs, el de Vilafranca. Al llarg de tots aquests mesos han passat un munt d'actuacions, de sortides, d'assaigs i més assaigs, de caigudes i nous intents...; llavors els Bordegassos lluitaven pel Quatre de Set, veien encara lluny el Tres i perfeccionaven l'acabat d'estrenar Pilar de Cinc. Aquest any ja s'han carregat i descarregat dos Pilars de Cinc simultànies, i el Quatre de Set, i també s'ha carregat el Tres de Set. Avui la colla vilanovina ja pensa amb castells més grossos.

I torna una altra vegada al crit del Campament de la Tardor, i és que aquí l'any passat van fer més goigs els castells, les "pinyes" eren més grosses que mai, tothom hi era, i és que un castell és això: l'ajut de tots.

Aquesta virtut, tan d'esperit muntanyenc com és la col·laboració i l'ajut per aconseguir un fi entre tots, és la base fonamental d'alçar castells. Un cim no el corona un sol muntanyenc, és l'equip, la cordada, són tots els que coronen un cim; en un castell no és només la mà triomfant de "l'enxaneta" qui corona el castell, sinó també els altres, els de sota, i així fins la última mà de la "pinya".

No, no us cregueu que només són castellers els que pugen, ni que els castells tan sols els fan els de la camisa groga, no; a la plaça tothom és casteller, tothom és important, tothom alça castells. I per això ens agrada tant l'anar a fer castells a Lurdes el dia de l'Aplec, perquè allà se sent aquest esperit d'unitat i de germanor tan casteller, tan muntanyenc...

Així que, diumenge, quan se senti ressonar el so de les gralles, tots anirem a la pinya d'Els Bordegassos, tots anirem a la nostra pinya, i entre tots coronarem els castells.

XAVIER CAPDEVILA

A les 12 del migdia

Actuació de la Colla de Castellers

«Bordegassos de Vilanova»

que aixecaran els seus pilar, torres i castells

Troballes prehistòriques als voltants del Pantà de Foix

L'HOME DEL NEO-ENEOLITIC

Aquest període de la civilització es caracteritza, en primer lloc, per la fabricació de ceràmica. La utilització d'estris de pedra polida, el cultiu de la terra i la domesticació dels animals, junt amb el caràcter sedentari de la gent, ens pot donar una idea del canvi de "modus vivendi" en la transició del paleolític al neolític. L'obtenció del coure a partir dels seus minerals marca el pas del neolític a l'eneolític.

Si una divisió per èpoques és difícil de fer pel canvi gradual dels "tipus" característics de cada una d'elles, una divisió cronològica ho és encara més ja que les cultures no evolucionen sincrònicament en els diversos països i regions. No obstant, si diem que una destrala de pedra polida trobada a Catalunya té de 4.500 a 6.500 anys podem estar segurs de no haver exagerat la seva antiguitat.

L'home del neo-eneolític conservava dels seus ancestrals els hàbits troglodítics. Quan les condicions del terreny s'hi prestaven, ocupava les coves, utilitzant l'entrada com habitacle i la part més fonda com a lloc d'enterrament.

Altres tipus d'enterrament, contemporani de la cultura de les coves el constitueixen els "sepulcres de fossa", característics de la plana. Aquestes sepultures consisteixen en excavacions fetes a la terra, forrades o no amb lloses, en les quals eren inhumats els cadàvers amb un aixovar compost per destrals votives, sagetes de sílex, vasos de ceràmica, braçalets, collarats i altres objectes. A Vilanova (Masia Nova), a Vilafranca (Camp Cinzano) i a molts altres llocs del Penedès s'han trobat algunes d'aquestes sepultures. Hom creu que els seus constructors serien homes del pla, possiblement sedentaris i conreadors de la terra i, com que sempre s'han trobat lluny de les habitacions troglodítics, es creu que viurien en cabanes properes al lloc dels enterraments, de les quals, en la majoria dels casos, no s'han conservat ni vestigis. Alguns fons de cabana aïllats que s'han localitzat al Penedès (Cal Marcas - Castellví) poden correspondre a aquesta civilització, però en cap cas s'ha pogut comprovar l'existència d'un poblat de cabanes del neo-eneolític.

Les restes trobades en els jaciments neo-eneolítics ens permeten reconstruir alguns detalls de les condicions de vida d'aquesta civilització. La fabricació de grans vasos de ceràmica (d'un metre i més d'alçada) demostra l'habilitat dels seus terrissers. Objectes d'os i de pedra complementaven el seu parament. S'han trobat puntes de sageta tant d'os com de sílex extraordinàriament ben treballades. Altres útils com ganivets, gratadors, percussors, punxons, etc., eren igualment tallats en sílex.

A les darreries d'aquest període, les destrals de pedra polida comencen a ésser substituïdes per altres de coure. No manca l'art sumptuari. L'or i la plata són ja treballats, i pedres com la cal·laïta i l'ambre són importats d'Orient per la fabricació de collarats.

Les indústries de caràcter domèstic, com la fabricació de teixits d'espart i de canem i fins i tot la ceràmica, estaven a càrrec de les dones, autèntiques precursorres de les arts plàstiques. El treball del sílex, en canvi, era feina d'homes. Podem considerar que fou aquesta la primera indústria organitzada. S'ha comprovat l'existència d'un rudimentari comerç: el material en brut (sílex i basalt) d'una part i peces manufacturades per altre. Es creu que petites comunitats es dedicaven a la

fabricació i mercadeig d'estrís amb tribus sovint allunyades. Un important taller de sílex es va trobar a la Griera (Calafell), no lluny del riu Foix.

La més notable manifestació artística d'aquest temps la constitueix les pintures rupestres. A les Coves de la Vall (Olèrdola) es van descobrir dos conjunts d'aquestes pintures, un en el qual es veuen dos arquers en actitud de combat, i un altre amb un grup de figures zoomorfes molt esquematitzades.

JACIMENTS ARQUEOLÒGICS

En construir-se el pantà de Foix, el fragós paisatge de les muntanyes que envolten Castellet es va modificar de gran manera. El bucòlic castell que ara veiem reflexat en les estancades aigües del pantà, dominava una vall fonda però ampla, molt **més** espaiosa que la que es veu a jussà del mur de contenció. Les freqüents **avingudes** que inundaven aquella fondalada van portar el sediment necessari per a donar als terrenys condicions molt favorables a l'agricultura i a les pastures de ramats.

Submersa per les aigües de l'embassament es troba una de les primeres coves sepulcral estudiades a la nostra comarca: la Cova del Pantà de Foix. Explorada l'any 1923 (any de la construcció de la presa), l'explorador, Salvador Samsó, va recobrar quatre fulles de sílex amb retocs, dues sense retocs, una punta de sageta, una defensa de senglar, un mollusc perforat, un vas hemisfèric complert i diversos fragments de ceràmica amb relleus.

Trenta anys després, Joan Bellmunt va efectuar noves troballes a la zona. Després d'un exhaustiu treball de recerca per les muntanyes que volten Castellet, en Bellmunt i els seus col·laboradors van trobar restes arqueològiques a la "Cova d'en Cabra" i a la "Cova XXV" (així denominada per fer aquest número de les visites). Aquestes coves disten una de l'altra prop de 200 metres i estan situades a la dreta del camí que porta a Can Balaguer i el Mas de l'Artis a poc de deixar la carretera Vilanova-Castellet.

El material trobat a la "Cova d'en Cabra" fou molt pobre. Tres puntes retocades, un trapezi, un gratador i un gra de collaret, ultra gran nombre de lasques de sílex i fragments de ceràmica feta a mà i al torn, constitueixen l'espòli d'aquesta cova. No va esdevenir el mateix a la "Cova XXV" on es van fer troballes de gran interès. Un ganivet de sílex xiloide de 101 mm. es pot considerar la peça més notable. A més, van ésser recobrats diversos fragments d'altres ganivets, un trapezi i una punta finament retocats, dos gratadors, un gra de collaret i molts fragments de ceràmica feta a mà. L'estudi dels materials va donar com a resultat establir que les coves van ser habitades des de l'eneolític vers al temps ibèric (possiblement la "Cova XXV" va ser utilitzada únicament com cova sepulcral).

Recentment s'han efectuat treballs d'excavació —encara no enllestits per dificultats tècniques— a la "Cova Xuriguera", situada a la dreta de la carretera Vilanova-Castellet, a l'altura del quilòmetre vuit i mig. L'any 1969, el Grup d'Investigacions Arqueològiques del C. E. G., desconeixent els treballs ja realitzats, van fer-hi una cata, recobrant alguns fragments de ceràmica negra feta a mà, divuit sílex entre els quals es poden identificar uns gratadors i nuclis, un tros de destrat pulimentada, una valva de petxina, a més de gran quantitat de restes antropològiques. Per altra part, els materials reconquistats pels Serveis d'Excavacions resten inèdits.

La darrera troballa arqueològica feta a la zona va tenir lloc a la "Cova de Rocacrespa", situada a la vora mateix de la carretera, (aquesta cavitat no tenia sortida al exterior, essent descoberta en eixamplar la carretera). Els resultats de l'excavació són inèdits. No obstant sabem, pels components del grup que hi va treballar, que es va recobrar una petita col·lecció de destrats votives de gran bellesa i gran nombre de grans de collaret.

LA RIERA DE PONTONS

Sens dubte la Riera de Pontons és el més important dels afluent del Foix en quant a aportació hídrica, fins als punt que hom assegura que el seu cabdal és superior al Foix en la seva confluència. El desconeixement general que hi ha respecte a l'amagat curs que descriu el nostre riu comarcal en els seus primers quilòmetres de capçalera i, per contra, el fet que la Riera de Pontons transcorre paral·lela a la carretera i a la vista dels que hi transiten, ha estat la causa que molts creguin que aquest afluent és el veritable Foix, transposició de topònims que hem vist en més d'un periòdic i en alguna publicació erudita.

La Riera de Pontons té la seva capçalera en els contraforts meridionals de la Serra d'Ancosa, en el sector on aquesta és denominada Serra dels Esgavellats i que s'estén des del Coll de la Rimbalda fins al Puig Castellar. Una munió de fonts alimenten una xarxa de rieretes que s'ajunten prop del poble de Pontons. La Riera de les Coves, o de la Gatelleta, porta únicament aigua en èpoques en que les pluges han estat abundoses. En la seva capçalera hi ha la font de Can Xamanet o també de Campdàsens, nom que és donat a un conjunt de masies esparses, moltes d'elles fortificades.

Un curs d'aigua prou abundós és el Torrent dels Molinots, alimentat per les Fonts de Sant Bernat, deu d'aigua que brolla per diversos forats de la roca en el mateix llit de la torrentera. A poc més d'un centenar de metres més avall es despenja l'aigua per una petita cascada al peu de la qual un toll d'aigua transparent convida al bany, si el temps és propici. Prop d'aquest gorg hi ha les ruïnes d'unes construccions medievals que antigament aprofitaven el desnivell del salt d'aigua per a moldre cereals. Són els Molinots, que donen nom al Torrent, paratge i font les aigües dels quals tributen a la riera quan no reguen els camps de pomeres, altres fruiters i hortalitzes que es cultiven en aquell lloc.

Un altre torrent prou cabdalós és la Riera de Carbons, que baixa des del Coll del mateix nom. L'aigua va incrementant el curs de la riera brollant de surgències ignotes situades en el seu llit. Altres fonts, com la de Ferro i la de l'Oriola, alimenten aquest curs. Tocant ja al poble de Pontons tenim el Molí de Dalt, d'antiga construcció i que aprofitava les aigües conjuntes dels torrents dels Molinots i

---

Troballes prehistòriques als voltants del Pantà de Foix

(Ve de la pàgina anterior)

BIBLIOGRAFIA

- Serra-Ràfols, "El poblament prehistòric de Catalunya" pàgs. 25 y ss.
- A. Romaní, "Les troballes a la cova del Pantà de Foix (Castellet)" en Butlletí de l'Associació d'Antropologia, Etnologia i Prehistòria.
- "Edició d'Homenatge a Pere Giró i Romeu...", pàg. 16.
- J. Bellmunt, "Excavaciones en la cueva d'en Cabra y Cueva XXV, de Castellet" en "Boletín de la Biblioteca-Museo Balaguer" pàgs. 77 i ss.
- J. Antonio Montes, "Prospecciones cerca del Pantano de Foix", en "Boletín del Club Excursionista de Gràcia" pàg. 38.

X. VIRELLA

Gatelleta per a moure les rodes de pales. Encara conserva la gran bassa on es magatzemava l'aigua. Davant mateix del Molí hi ha dos ponts que quasi es toquen, i sota dels quals passa respectivament l'aigua de les rieres dels Molinots i de Carbons pocs metres abans del seu aiguabarreig.

En el mateix poble de Pontons, i després de passar per sota del pont de la carretera, s'ajunten a la Riera les aigües de l'encaixonat fondal que formen els torrents d'en Bou i del Mas Fonoll. Ara, el corrent d'aigua ja té el nom que conservarà fins al final del seu curs: Riera de Pontons. El seu trajecte per dins la població i al peu de les altes cingleres que voregen el nucli urbà, és notable per les belles raconades, amb un seguit de petits saltants i gorgs que serien preciosos si els envasos de plàstic no començessin a envair el paratge.

Seguint carretera avall, a certa distància del poble, podem veure les ruïnes del Molí del Mig, quasi cobertes per les bardisses. A poc més d'un centenar de metres tenim l'antic Molí de Baix, convertit avui dia en el magnífic casal de Penyafort, per allotjament de Colònies infantils. Per sobre d'aquests indrets es poden veure les capelles romàniques de Sant Joan de la Muntanya i Sant Salvador, aquesta darrera encaixada dins una bauma de la cinglera. La carretera creua la Riera pel Pont de les Mines. Les boques d'aquestes abandonades explotacions de plom es veuen al costat de la carretera i de les ribes del curs d'aigua. En el curs de perforació d'una d'elles es trobà una cavitat natural plena d'ossaments humanes.

Passada la barriada del Mas de la Riera trobarem, a la nostra esquerra, tocant a la carretera, la boca de l'Esquerda del Pany, cavitat en la que fa alguns anys es feren troballes arqueològiques de molt interès. Hem entrat ja en el terme de Torrelles de Foix, i la Riera salta un desnivell per un seguit de cascades graonades i fa cap a les Fonts de les Dous, que no són pas trenta-cinc, com diuen el rètols indicadors, ja que aquesta xifra correspon a la quantitat de brocs per on es fa brollar l'aigua canalitzada. El lloc sempre acostuma a estar ple de diumengers, que couen carn, carxofes o arengades a la brasa. El curs d'aigua passa un xic allunyat, cap a Ponent, de Torrelles de Foix i poc més enllà del Molí Bessons, entra en el terme de Sant Martí Sarroca.

Es passa tocant la fassina de Can Vallès, situada al costat del camí, que porta al barri de les Cantarelles. Enfront de Can Vallès, a la riba oposada, hi ha un antic habitacle allotjat dins d'una bauma allargada. Des d'aquest indret s'albira l'antiga capella de Sant Joan de Lledó, amb vestigis del romànic. La Riera s'entafora per un congost. En el cimall del cingle de l'esquerra veiem el conjunt de la Roca, format pel restaurat castell i el formós temple romànic, sens dubte el de més qualitat de tot el Penedès.

A un costat i altre de la riera, a partir del Molí d'en Carbó i la Font de la Salut, es veuen diverses baumes de poca fondària, però que deurien servir de refugi en èpoques prehistòriques, ja que pels contorns es troben infinitat de fragments de ceràmica ibèrica. Sobre la riba dreta i a gran altura hi ha una cavitat, dita la Cova Rodona, on hi ha sitges excavades en el pis de roca, com també en altres baumes veïnes es veuen forats per a allotjar bigues i algun bassiol, també excavat a la roca, per a recollir un degotall.

Passem pel costat dels escassos vestigis d'un antic molí o casa forta i deixem l'estret congost mentre la vall s'eixampla a l'esquerra i després també a la dreta, i deixant en aquesta part el barri de Romaní i a l'oposada, el dels Hostalets, nom que evoca un antic establiment per a descans de viatgers. Com si el curs d'aigua romansegés en finir el seu curs, descriu un seguit de meandres fins a contornejar el barri de Rovellats on radiquen unes acreditades caves de vins escumosos, i tocant quasi les parets d'aquesta factoria vinícola ajunta les seves aigües amb les del Foix, i ja unides van cap al proper barri de la Bleda, el més meridional del terme de Sant Martí Sarroca.

JOAN VIRELLA

ORGANITZACIO:

L'organització d'aquest Campament Aplec serà a càrrec de les següents persones

CAP DEL CAMPAMENT-APLEC: Joan Ferrer

SECRETARI: Montserrat Barti

TRESORER: Josep M.ª Plana

GINKAMA: Antoni Campillo i Lluís Daviu

SARDANES: Manuel Prats i Amics de la Sardana

PUBLICITAT: Xavier Capdet i Salvador Butí

FOC DE CAMP: Josep Blanes

CONCURS DE DIBUIX RAPID: Galeria Prisma

CROSS: Joan Ramon Gàlvez i Secció d'Atletisme del Patronat d'Esports

JOCs INFANTILS: Tina Moya

AUTOCARS: Josep M.ª Plana

MATERIAL: Secció Muntanya

AGRAIMENT

A tots aquells que col·laborant amb nosaltres han fet possible aquest Campament-Aplec:

Sra. Montserrat Llarisó, Vda. d'Estadella, propietària del terreny.

Delegació de Vilanova i la Geltrú de la Creu Roja.

Tintoreria Albà

Cobega, S. A. de Vilanova i la Geltrú

Caixa d'Estalvis del Penedès de Vilanova i la Geltrú

Gràfiques Vilaseca.

Galeria Prisma.

Secció d'Atletisme del Patronat d'Esports.

La realització d'aquest Butlletí-programa ha estat possible gràcies a la col·laboració de XAVIER GARCIA, JOAN VIRELLA, XAVIER VIRELLA, JOSEP BLANES, XAVIER CAPDEVILA i XAVIER CAPDET.

PORTADA: TORRE DE SIS. FOTOGRAFIA DE MANUEL PRATS

---

agrupació excursionista talaia

vilanova i la geltrú

c/. anselm clavé, 3 - tel. 893 12 57

SECCIONS:

MUNTANYA
CULTURA
FOTOGRAFICA
ESQUI
AMICS DE LA SARDANA
GRUP ESPELEO TALAIA
GRUP ESCALADA I ALTA MUNTANYA

ADHERITS A:

Federació Catalana Muntanyisme
Federació Catalana d'Esquí
Associació Espanyola de Camping
i Caravaning
Comité Regional d'Exploracions
Subterrànies

Salutació

Poca cosa més puc dir-vos als qui veniu a aquest Campament-Aplec que no s'hagi dit altres anys: "Benvinguts, diada de germanor, alegria, Natura, convivència, etc.". Doncs bé, tot això s'està convertint en un tòpic. Molts dels qui venen han confòs els termes i els emmascaren amb barroeria, egoisme, falta de civisme i un massa llarg etcetera que no cal enomenar. El fet que un Campament s'hagi traduït en un Aplec ha estat perquè el nostre esforç es dirigia a que els nostres conciutadans, que esporàdicament surten a la muntanya, en una diada com la d'avui es puguin reunir bé sota les tendes o bé fermant-se les mans en una rotllana de sardanes.

Ajudem-nos tots! Que aquests brots d'incultura que dissortadament es reproduïxen, es puguin eliminar d'una vegada, i que aquests amics i visitants, l'any vinent tornin, si cap, més entusiasmats i amb més ganes de celebrar el que per tots nosaltres ha d'ésser un jorn pletòric de goig i companyonia.

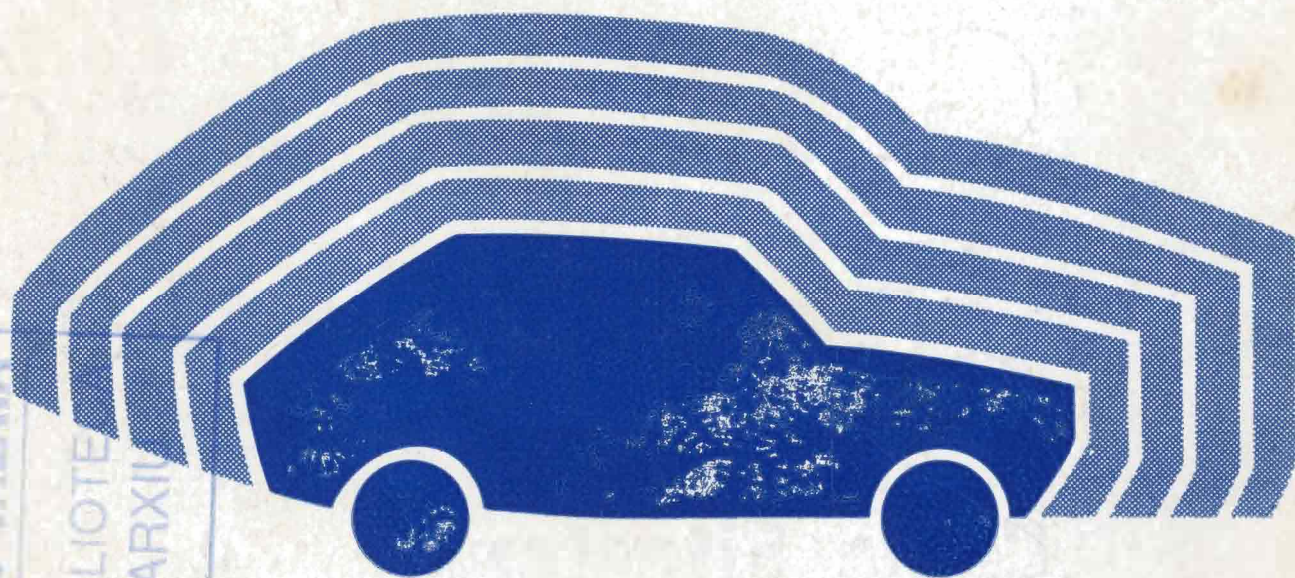
JOSEP BLANES

President de l' A. E. TALAIA

En conmemoración del
49 DIA UNIVERSAL DEL AHORRO

Caja de Ahorros del Penedès

15 de Noviembre de 1973

“SORTEO”

**40 “COCHES” SEAT 127
Y REGALOS PARA TODOS**